

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลการศึกษาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สมมติฐานการศึกษา
3. วิธีดำเนินการศึกษา
4. สรุปผล
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ



วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน จำแนกตามหมู่บ้านที่อยู่อาศัย ในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านที่มีหมู่บ้านอาศัยอยู่ และเขตการเลือกตั้งแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากรในการศึกษารั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากร คือ ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามหมู่บ้านละ 15 คน รวม 60 คน จาก 4 หมู่บ้าน
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษากำหนดขนาดตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของ ซามานะ ได้กลุ่มตัวอย่าง 56 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิดและแบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ของตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน

ตอนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สรุปผล

จากการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียง สรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการวางแผน อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการติดตามและประเมิน และการปฏิบัติตามแผน
2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ โดยรวมพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการวางแผน และ ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการติดตามและประเมิน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเขตเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมิน

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้ ควรมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนากับตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ควรเพิ่มค่าตอบแทนให้พอเหมาะกับตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน ควรให้มีการประชุมชี้แจงให้มีความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา ควรกำหนดเวลาในการประชุมชี้แจงให้ชัดเจนเพราะประชาคมต้องทำงาน ควรจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายจากแผนพัฒนาอย่างเคร่งครัด ควรดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผน ควรให้ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างมากขึ้น ควรมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนพัฒนาอย่างจริงจัง ควรจัดทำคู่มือในการประเมินแผนพัฒนา

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้อภิปรายนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลางอาจ เป็นเพราะว่า

1. ขั้นการวางแผน ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาการ และการมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนาอยู่ในระดับหนึ่งซึ่งยังไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น

2. ในขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา และมีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณในการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาเป็นบางครั้งเท่านั้น

3. ในขั้นตอนติดตามและประเมินผล ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบของการประเมินเพียงบางโครงการเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมด และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินเป็นบางครั้งเท่านั้น

จากเหตุผลดังกล่าวผลการศึกษายู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสอดคล้องกับ อลงกรณ์ ปรานไพรี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) โดยกระบวนการประชาคม กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่พบว่า แผนพัฒนาอำเภอที่ทำการกระบวนการประชาคมเป็นแผนที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาคมและสามารถแก้ไขปัญหาของชุมชน ได้ดีกว่าแผนพัฒนาอำเภอรูปแบบเดิม ที่จัดทำโดยภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับอนันต์ เจริญแก่นทราย (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับอังคณา วงษ์นอก (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารการวางแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการบริหารในการวางแผนการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมศักดิ์ พรหมเคือ (2551:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับคารม คำพิฑูรย์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น พบว่าการบริหารจัดการในการวางแผน

พัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับพวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นในเขตจังหวัดเชียงใหม่ส่วนมากมีความพยายามจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แต่มีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา และการนำเสนอร่างแผนพัฒนา

ทั้งนี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานยังไม่มีความเข้าใจในระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่าอยู่ในระดับต่ำ ไม่สอดคล้องกับ อนุศิษฐ์ รัตนวิชัย (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหาความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการและการมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

สมมติฐานที่ 2 ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านที่มีหมู่บ้านอาศัยอยู่แตกต่างกัน และเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ พบว่าโดยรวมตัวแทนประชาคมที่อาศัยอยู่หมู่บ้านแตกต่างกัน และเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแตกต่างกัน ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นไปได้ว่าตัวแทนประชาคมหมู่บ้านขาดการอบรมและไม่มีความรู้เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาเท่าที่ควร

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ คารม คำพิฑูรย์ (2545 : 15) ได้เสนอว่าที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมชิ้นตอนใดชิ้นตอนหนึ่ง หรือทุกชิ้นตอน ทำให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ ซึ่งมีผลทำให้การมีส่วนร่วม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาคณาจารย์มีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงนาง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษากำหนดข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1.1 ด้านขั้นการวางแผน

1.1.1 ควรให้ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมมากขึ้นในการระดมความคิดเห็นในการวางแผนพัฒนา

1.1.2 ควรกำหนดเวลาในการประชุมชี้แจงให้ชัดเจนเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน

1.1.3 ควรมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับแผนพัฒนากับตัวแทนประชาคมหมู่บ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดทำแผน และร่วมกำหนดปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

1.2 ด้านขั้นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

1.2.1 ควรให้ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการตามแผนพัฒนามากขึ้น และเข้ามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างตามแผนพัฒนามากขึ้น

1.2.2 ควรจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายจากแผนพัฒนาอย่างเคร่งครัด และปฏิบัติตามแผนพัฒนาทุกแผนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของประชาชนอย่างแท้จริง

1.2.3 ควรให้ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการประสานงานระหว่างคณะกรรมการจัดทำแผนมากขึ้น

1.3 ด้านขั้นการติดตามและประเมินผล

1.3.1 ควรให้ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและวิธีการในการติดตามและประเมินผลมากขึ้น

1.3.2 ควรให้ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและร่วมเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมากขึ้น

1.3.3 ควรให้ประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลและร่วมรับผิดชอบผลการประเมินมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาในคราวต่อไป

เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านด้าน
ขั้นการปฏิบัติตามแผนตามแผนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมี
การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนพัฒนาของ
ตัวแทนประชาคม และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมหมู่บ้านใน
การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลเวียงน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY